

Verslag van de Controleraad t.b.v. de Extra Algemene vergadering op 24 maart 2020 (25^e verslag).

1. Aanleiding voor dit extra verslag.

In zijn rapportage aan de Algemene Vergadering - de najaarsvergadering – op 14 december 2019 gaf de Controleraad aan geen positief advies te kunnen geven aan een besluit tot vaststelling van de begroting voor het jaar 2020. De redenen voor het onthouden van een positief advies waren dat enerzijds de begroting voor het jaar 2020 omgeven is door aanmerkelijke risico's. De inkomsten van het Verbond uit contributies dalen al vele jaren en de gevolgen daarvan worden meer en meer voelbaar. Daarnaast zien we dat ook andere inkomsten waaronder vooral de inkomsten uit sponsoring een toenemende onzekerheid en bron van zorg vormen. In de contacten met het bestuur moest de Controleraad anderzijds vaststellen dat de informatievoorziening rond de begroting in ernstige mate tekortschoot. Doordat de CR niet kon vaststellen of het bestuur in voldoende mate was voorbereid om de voortgaande daling van de inkomsten het hoofd te bieden en in staat zou zijn om in te grijpen wanneer de opdringende risico's daartoe zouden noodzaken, zag de CR zich genoodzaakt om in afwachting van de daarop te verkrijgen toelichtingen geen positief advies geven om in te stemmen met de begroting 2020.

2. Situatie Controleraad en samenstelling.

Hoewel de problemen rond de informatievoorziening al langer spelen, bereikte de gang van zaken in de aanloop naar de Algemene Vergadering in december 2019 een dieptepunt, als gevolg waarvan de Controleraad tot de conclusie kwam dat het voor de Controleraad niet langer mogelijk is om de kwaliteit te leveren die van een toezichthouder verwacht mag worden. De Controleraad zag zich daarmee voor een werksituatie gesteld die zij niet langer kon en wilde accepteren. Aan de Algemene Vergadering werd om die reden aangegeven dat de leden van de Controleraad na afloop van de Algemene Vergadering van 14 december zouden aftreden en daarmee het toezicht weer in handen van de Algemene Vergadering legden. In reactie op de door de voorzitter van de Controleraad gedane mededeling vond een enerverende discussie plaats waarbij vanuit de Algemene Vergadering aan de Controleraad het verzoek werd gedaan om het besluit om af te treden te heroverwegen. Doordat niet alle leden van de Controleraad bij de vergadering aanwezig waren, deden de aanwezige leden de toezegging om het besluit op te schorten teneinde het verzoek ook met de andere leden te kunnen bespreken.

De beraadslaging van het verzoek binnen de Controleraad heeft erin geresulteerd dat de leden van de Controleraad zich onder voorwaarden bereid hebben verklaard om nog voor een beperkte periode aan te blijven en het besluit tot aftreden daartoe op te schorten. Gelet op de veranderingen die met de aangekondigde bestuurswijzigingen een aanvang zullen nemen, is de Controleraad van

mening dat het bestuur in vernieuwde samenstelling ook een (door)start moet kunnen maken, zonder de emotionele last van gebeurtenissen uit het verleden. De effecten die zijn voorgekomen uit de onthouding door de CR van een positief advies bij de begroting 2020 heeft grote gevolgen gehad voor de relatie tussen CR en Bestuur. De CR is van mening dat de bestuurlijke situatie binnen het Verbond ermee gediend is wanneer de verhouding tussen CR en Bestuur niet met deze last uit het verleden bezwaard blijft. Wat de termijn van opschorting betreft, menen we dat met de afronding van de jaarstukken 2019 in de ALV van mei 2020 voor de huidige leden van de Controleraad een geschikt moment het besluit om terug te treden alsnog te effectueren.

Aan het opschorten verbond de CR naar het bestuur als belangrijke voorwaarde dat de informatievoorziening en de communicatie tussen Bestuur en Controleraad zou verbeteren en gebaseerd moest kunnen zijn op openheid en wederzijds vertrouwen. De CR heeft in de afgelopen periode ervaren dat het bestuur daaraan ruimhartig inhoud heeft gegeven.

De samenstelling van de Controleraad bestaat op dit moment uit 4 leden, Huub van Veen, Erik Schoneveld, Ad van den Broek en Ric van Wijk. Tijdens de ALV van 14 december jl. meldden zich een drietal personen om de Controleraad te versterken. Met de kandidaten worden nog gesprekken gevoerd. Bij gelegenheid van de ALV in mei a.s. zullen naar verwachting voordrachten aan de ALV worden opgemaakt.

3. Voorbereiding en aanpak extra Algemene Vergadering

In de periode januari – februari is tussen bestuur en Controleraad intensief overleg gevoerd. Kernpunt in de Algemene Vergadering van december 2019 en daarmee tevens het centrale onderwerp voor de extra ALV op 24 maart betreft uiteraard de vraag of het Verbond in staat is om de financiële zorgen die op haar af komen het hoofd te bieden en of en zo ja in welke mate in 2020 daarop reeds moet worden voorgesorteerd.

Als te bereiken resultaten in de extra Algemene Vergadering zijn daarbij benoemd dat:

- Begroting en jaarplan voor 2020 worden aangenomen;
- De grote vraagstukken waarvoor het Verbond zich de komende jaren gesteld ziet, inhoudelijk en financieel inzichtelijk worden gemaakt en richtingen worden verkend die als een agenda voor het bestuur zullen dienen voor nadere uitwerking in 2020 en waarop besluitvorming later in de Algemene Vergadering wordt voorbereid;
- Last but not least zullen in de extra Algemene Vergadering de punten die overigens nog in de Algemene Vergadering van december door de leden werden ingebracht aan de orde komen.

Om inzicht te verkrijgen in de vraagstukken waarvoor het Verbond zich de komende jaren gesteld ziet is, zoals vanuit de Algemene Vergadering ook was verzocht, een opzet gemaakt van verschillende scenario's. Als eerste scenario is een z.g. "worst case" scenario opgesteld. In dit scenario is een reeks van onderwerpen benoemd waarbij, naar huidige inzichten, een reële kans bestaat dat de daarmee verbonden inkomsten lager zullen gaan uitvallen. De omvang van de financiële verlagingen zijn daarbij defensief ingeschat. Aan de kostenkant zijn in het scenario eveneens defensieve schattingen gehanteerd. Reëel te verwachten stijgingen van kosten zijn zodoende in het scenario opgenomen.

Om inzicht te krijgen hoe het "worst case" scenario zich verhoudt tot het financiële niveau van de

afgelopen jaren is daarvan tevens een scenario gemaakt. In het scenario “continu” is een uitwerking gegeven van de financiële situatie waarbij de inkomsten van het Verbond op het huidige niveau gecontinueerd zouden kunnen worden. Zoals uit dit scenario blijkt, zullen ook bij gelijkblijvende inkomsten maatregelen nodig zijn om in de komende jaren tot sluitende begrotingen te komen.

Om de mogelijkheden te onderzoeken om het “worst case” scenario te kunnen beïnvloeden, is als derde scenario het z.g. “reële” scenario uitgewerkt. Eigenlijk dekt deze naamgeving niet helemaal de lading aangezien het als scenario nog allerminst voldragen is. In het scenario is namelijk een inventarisatie gemaakt van mogelijk te nemen maatregelen die de potentie in zich dragen om een deel van de financiële achteruitgang die het Verbond te wachten staat op te kunnen vangen. Voor het goede begrip van dit scenario is het van belang om op te merken dat voor de maatregelen die erin zijn benoemd het Visiedocument dat eerder in het voorjaar 2019 door de Algemene Vergadering werd vastgesteld tot uitgangspunt is genomen. Dit betekent dat maatregelen die verder zouden reiken dan het Visiedocument, dat op zijn beurt weer een begrenzing vindt in het Rapport Herkenbare Meerwaarde, niet in het “reële” scenario zijn opgenomen. Van de maatregelen die wel in het scenario zijn opgenomen, valt bovendien nog op te merken dat het binnen de beschikbare tijd niet mogelijk was om deze reeds zover uit te werken dat daarover in de extra Algemene Vergadering al besluiten zouden kunnen worden genomen. De status die aan dit scenario toekomt is die van een agenda waarvan het noodzakelijk is dat de ins-en-outs daarvan nog nader moeten worden onderzocht en dat de uiteindelijke keuze van inhoud en samenstelling van dit scenario nog nadere uitwerking en afweging behoeft.

4. Meerjarig financieel beeld

Hoewel de verwachtingen van de financiële vooruitzichten van het Verbond bij velen al niet bepaald rooskleurig zullen zijn geweest, zullen de uitkomsten van het “worst case” scenario bij menigeen hard binnen komen. Het “worst case” scenario laat zien dat we ons moeten realiseren dat het Verbond er de komende periode financieel gezien niet goed voor staat. Het goede van het scenario is wel dat we dankzij de nu verkregen inzichten weten waar we staan en maatregelen in gang kunnen zetten om e.e.a. het hoofd te bieden.

Zoals hiervoor reeds is opgemerkt, vormt het reële scenario dat in de extra Algemene Vergadering wordt gepresenteerd nog geen voldragen scenario dat voor uitvoering gereed is. Wel geeft het scenario richtingen aan van mogelijke maatregelen die aangewend kunnen worden om de gevolgen van de verminderde inkomsten te beperken. Aangezien de benoemde maatregelen in feite erop neerkomen dat er keuzes moeten worden gemaakt en een keuze vóór het één niet zonder gevolgen zijn voor iets anders, behoeven de maatregelen en de daarmee verbonden keuzes uitvoerig overleg met de leden. De extra Algemene Vergadering biedt wat dat betreft een goede gelegenheid om een eerste gedachtenwisseling over de maatregelen te doen plaats vinden. Overigens dient m.b.t. de presentatie van het reële scenario te worden opgemerkt dat de uitgebreide versie van het scenario gevoelige bedrijfsinformatie bevat waarvan brede verspreiding ongewenst is. De presentatie van de scenario's in de extra Algemene Vergadering zal daarom tot de hoofdpunten beperkt blijven. De Controleraad heeft voor zijn beoordeling evenwel toegang gekregen tot de meest uitgebreide versies die van de scenario's zijn opgesteld. Als Controleraad die zijn aftreden heeft aangegeven, hebben wij ons bij de beoordeling van de scenario's terughouden opgesteld en daarbij de nadruk gelegd op de bestuurlijke aanpak en samenstelling ervan. Als aftredende leden hebben we aan het

bestuur aangegeven dat wij geen inhoudelijke beoordeling van de in het reële scenario benoemde maatregelen zullen geven. We hebben daartoe overwogen dat dit meer aan onze opvolgers toekomt.

Zoals het reële scenario er nu uitziet zal het niet mogelijk zijn om de te verwachten vermindering van inkomsten geheel op te vangen. Voor sommigen zal ook de potentie die het scenario nu weergeeft om oplossingen te bieden nog niet ver genoeg gaan. Situaties als deze worden niet zelden ook aangegrepen om het roer geheel en al om te gooien en een geheel andere koers te gaan varen. Hoewel de CR in in de afgelopen jaren zelf ook oproepen deed om een “game change” te onderzoeken, is de CR er geen voorstander van om ingrijpend van koers te veranderen zonder dat daaraan voorafgaand een goede verkenning en onderzoek heeft plaats gevonden. Zoals reeds opgemerkt heeft het bestuur bij het samenstellen van het reële scenario het kader in acht genomen van het Visiedocument dat door de Algemene Vergadering is vastgesteld. Het onderzoeken van oplossingsrichtingen die buiten het kader van het Visiedocument liggen, zal een heroverweging vergen van het Visiedocument en het daaraan ten grondslag liggende rapport van de werkgroep herkenbare meerwaarde. Mede gelet op de beperkingen die het bureau van het Verbond kent op het gebied van het ontwikkelen van nieuw beleid, de te leveren krachtsinspanning voor deze extra Algemene Vergadering maakte dat opnieuw duidelijk, en de inspanningen die nog nodig zullen zijn bij de uitwerking van het reële scenario, brengen ons tot het advies om nu geen verdergaande koersveranderingen ter hand te nemen dan het Visiedocument mogelijk maakt.

Vanuit het thans geldende beleidskader – het Visiedocument - steunt de Controleraad derhalve de opzet van het reële scenario zoals dat aan deze extra Algemene Vergadering is voorgelegd. De inhoud van de discussie over de in het scenario benoemde maatregelen laten wij daarbij graag aan het Bestuur en de Algemene Vergadering.

Last but not least willen we nog wel opmerken dat het in de discussie over het reële scenario niet uitsluitend hoeft te gaan over maatregelen ter compensatie van de vermindering van inkomsten. Flankerend aan het scenario kunnen ook afspraken worden gemaakt over hoe er zal worden gehandeld wanneer zich t.o.v. het scenario meevallers voordoen.

De CR wenst het bestuur veel succes met de uitwerking van het scenario als een agenda ter voorbereiding op de begroting en het jaarplan voor 2021 e.v.

5. Jaarplan 2020

Zoals in het herziene jaarplan 2020 wordt aangegeven zal dit jaar al sterk in teken staan van het treffen van voorbereidingen op de periode waarin de te verwachten verlaging van de inkomsten zich zal voordoen. De uitwerking van het reële scenario, als een agenda ter voorbereiding op het jaarplan en begroting voor 2021 e.v., neemt in het plan een belangrijke plaats in. De gemaakte verkenningen laten zien dat het treffen van voorbereidingen op de komende periode hard nodig is en het is een goede zaak dat dit in het jaarplan nu de benodigde focus krijgt.

Bij alle aandacht voor de periode van 2021 e.v. mag evenwel niet uit het oog worden verloren dat er in het eerder voor 2020 opgestelde jaarplan ook al veel onderwerpen waren benoemd die aandacht behoeven.

Platformstructuur

Een daarvan betreft de uitwerking c.q. doorontwikkeling van de platformstructuur. De CR rapporteerde hierover reeds in het verslag bij de Algemene Vergadering in december. De kernpunten

uit het eerdere verslag bij dit onderwerp worden hier in het kort herhaald. Door het bestuur werd bij het Visiedocument reeds in het vooruitzicht gesteld dat de vier beoogde platforms inhoudelijke en financiële ruimte zouden krijgen om slagvaardig te kunnen opereren. De platforms zouden daarmee activiteiten kunnen afnemen binnen de diensten recreatie, wedstrijd sport en topsport.

Veranderingen van inzicht hebben erin geresulteerd dat de eerder in het vooruitzicht gestelde ruimte en mogelijkheden voor de platforms nog niet zijn gerealiseerd. Op basis van nieuw verkregen inzichten zullen behalve vanuit de leden ook andere stakeholders, zoals klasseorganisaties en vaarscholen, toegang tot de platforms krijgen.

Op zichzelf is er natuurlijk op zich niets mis met het inbrengen van nieuw verkregen inzichten, maar wanneer dat ertoe leidt dat in het vooruitzicht gestelde resultaten uitblijven, zoals nu wel het geval is, stelt de organisatie zich bloot aan kritiek wegens gebrek aan slagvaardigheid.

De nadere consultaties over de samenstelling van de platforms hebben tot gevolg gehad dat de uitwerking van de structuur en de bijbehorende regeling van bevoegdheden nu is doorgeschoven naar 2020. De CR heeft in het overleg met het bestuur gewezen op de noodzaak dat de platforms nu snel handen en voeten krijgen. De voortschrijdende inzichten en acties met betrekking tot de samenstelling van de platforms creëren bovendien ook een verhoogde urgentie daartoe. Met inachtneming van het behoud van de benodigde ruimte om de doorontwikkeling ook na 2020 verder vorm te kunnen geven zou er bij de voorjaarsvergadering 2020 dan toch een structuur en inrichting voor nadere besluitvorming gereed moeten kunnen zijn. De CR onderschrijft daarbij het eerdere uitgangspunt om de structuur en de bevoegdheden van de platforms af te stemmen op de huidige bestuursvorm en dit niet te laten wachten op b.v. een evaluatie van de governance.

Eerder sprak de CR zich al voorzichtig positief uit over het kort voor de Algemene Vergadering ontvangen bericht dat in het platform zeilen de krachten worden gebundeld met de Zeilbond i.o. De CR heeft inmiddels inzicht gekregen in de afspraken die daarover tussen de betrokkenen zijn gemaakt. De CR heeft in de door het bestuur overgelegde informatie geen zaken aangetroffen die de aangekondigde samenbundeling in de weg staan.

Nieuw inkomstenmodel

Een ander belangrijk punt in het Visiedocument waarvan de uitwerking in het jaarplan is opgenomen betreft de ontwikkeling van een nieuw inkomstenmodel. “De inkomsten uit contributie, meetbrieven en licenties lopen terug. Dit vraagt om een herziening om in de toekomst de inkomsten op deze terreinen te waarborgen of te anticiperen op een daling”. Zo luidde de aankondiging van het Nieuwe Inkomstenmodel in het Visiedocument dat in de voorjaarsvergadering werd aangenomen. Bij wijze van voorschot op de uitwerking werd aangegeven dat met de komst van de platforms het idee was om te gaan werken met een basisbijdrage en een aanvullende specifieke bijdrage (per platform) die gebaseerd is op de kosten van activiteiten die worden afgenomen. De toezegging dat het nieuwe model in de najaarsvergadering van 2019 zou worden voorgelegd, is evenwel te ambitieus gebleken.

Hoewel de CR niets wil af doen aan de door het bestuur aangegeven complexiteit van dit vraagstuk, maakt de structurele daling die de inkomsten uit contributies laat zien eens te meer duidelijk hoezeer de ontwikkeling van een nieuw inkomstenmodel noodzakelijk is. Evenals bij de platforms merkt de CR ook bij dit onderwerp op dat het nu wel tijd wordt dat het nieuwe inkomstenmodel in 2020 gerealiseerd wordt. De terugloop van inkomsten gaat immers onverminderd door en het verstijken

van de tijd is in dit geval niet bepaald een bondgenoot. Aan de invoering van een nieuw inkomsten model zullen stellig risico's verbonden zijn. Volledige uitsluiting daarvan zal niet mogelijk zijn. Waar mogelijk zullen flankerende maatregelen moeten worden getroffen om de risico's zo veel mogelijk te beperken.

Vrijwilligersbeleid

In de rapportage bij de Algemene Vergadering in december 2019 besprak de CR de ambities van het bestuur om de organisatie te ontwikkelen van een serviceorganisatie in de richting van een netwerkorganisatie. Hoewel de CR de richting van deze ontwikkeling als zodanig ondersteunde plaatste de CR wel kanttekeningen bij de haalbaarheid hiervan bij o.m. de verenigingen. Een belangrijke sleutel voor deze ontwikkeling ligt bij de vrijwilligers. Het bestuur heeft voor het vrijwilligers nieuw beleid in het vooruitzicht gesteld. De presentatie van het nieuwe vrijwilligersbeleid volgt later dit jaar. De CR heeft gemeend met de verdere discussie over de ontwikkeling naar een netwerkorganisatie daarop aan te sluiten.

6. Begroting 2020

In de bespreking van het Meerjaren financieel beeld tussen de Controleraad en het Bestuur is o.m. ook stil gestaan bij de vraag of en zo ja in welke mate in 2020 reeds extra bezuinigingen nodig zijn om op de periode vanaf 2021 voor te sorteren. Vanuit de Algemene Vergadering van december werd daarop ook reeds gehint. Zoals in het herziene jaarplan 2020 wordt aangegeven, zal dit jaar al sterk in teken staan van het treffen van voorbreidingen op de periode waarin de verwachte verlaging van de inkomsten zich zal voordoen. In de besprekingen van de CR met het bestuur is aangegeven dat voor een beperkt deel in 2020 reeds maatregelen zullen worden getroffen waaraan kosten verbonden kunnen zijn. Het Bestuur heeft in de bespreking daarover aangegeven dat in de uitvoering van de begroting 2020 rekening zal worden gehouden met de transitiekosten die zich in dit verband kunnen voordoen. De CR kan er mede op basis van de overigens verkregen informatie mee instemmen dat aan het Bestuur de bestuurlijke ruimte wordt gelaten om binnen de begroting de benodigde financiële ruimte aan te wijzen op het moment dat de juridische verplichtingen daartoe effectief worden.

In het verslag van de CR bij de Algemene Vergadering in december plaatste de CR kanttekeningen bij gesignaleerde ontwikkelingen in de ICT kosten. Hoewel de gesignaleerde feiten betrekking hadden op 2019 werden, met het oog op de mogelijke doorwerking ervan naar 2020 en wegens tijdgebrek om daarover nog met het bestuur te kunnen overleggen, de gesignaleerde ontwikkelingen in de rapportage aan de ALV van december opgenomen. Over de gesignaleerde ontwikkelingen is inmiddels de afspraak gemaakt dat deze in het kader van de jaarrekening 2019 alsnog inhoudelijk nader besproken zullen worden; de visie van de externe accountant is hierbij eveneens relevant en zal ook in de bespreking van de CR met de accountant aan de orde komen. De CR zal daarover in de komende voorjaarsvergadering bij de vaststellingen van de jaarrekening nog nader verslag doen.

Het bestuur gaat er voor 2020 van uit dat de daling van inkomsten uit contributies zal doorzetten. De CR onderschrijft deze verwachting.

Het aflopende sponsorcontract voorziet nog in de dekking van kosten tot en met de Olympische spelen Tokio 2020.

Voor de periode vanaf 2021 wordt verwezen naar het Meerjaren financieel beeld.

Bij het krimpen van de begroting is het van groot belang om ook het risico van tegenvallers zo klein mogelijk te houden. Het bestuur is zich daarvan bewust.

De substantiële daling van inkomsten uit producten en diensten die zich 2019 heeft voorgedaan was niet voorzien.

De vermindering van inkomsten als gevolg van het vervallen van de jaarlijkse kosten van verlenging van meetbrieven, waarvan de omvang substantieel is, is in de begroting niet zichtbaar. Ook uit de toelichting bij de begroting blijkt niet welk bedrag hiermee is gemoeid. In het overleg tussen CR en bestuur heeft de CR inmiddels informatie en toelichting ontvangen waaruit is gebleken, dat het aantal verkochte licenties 2019 10.500 (€ 210.000 omzet) heeft bedragen. Voor 2020 zijn 9.000 licenties begroot (stand februari 1.513) met omzet van € 295.000.

De CR nam kort voor de ALV in december kennis van de beroering die bij de wedstrijdorganisaties was ontstaan over de invoering van wedstrijdlicenties voor alle deelnemende bemanningen. Mede gelet op de met bezwaren verbonden financieel economische aspecten leken financiële repercussies voor de begroting niet uit te sluiten. In het overleg tussen CR en bestuur heeft de CR inmiddels informatie en toelichting ontvangen over de inhoud van de nieuwe regeling rond de wedstrijdlicenties. Nog voor de ALV zal een bijeenkomst overleg tussen bestuur en de belanghebbende organisaties terzake plaatsvinden. Het verslag hiervan zal met de ALV worden gedeeld. De van het bestuur ontvangen informatie en onderbouwing van de geraamde opbrengsten biedt voldoende vertrouwen. Verdere inhoudelijke discussie kan in de platforms worden gevoerd.

De Controleraad van het Watersportverbond.